

Vaig néixer cent anys després de Txaikovski, trenta anys després de la mare Teresa de Calcuta, el mateix any que va morir Paul Klee, i, concretant, el mateix dia, mes i any que nasqué Ramon Pellejero, "Raimon". No sé si totes aquestes coincidències han marcat el meu caràcter, puix que l'amor a la humanitat, a la terra, a la pintura, a la música i a la poesia són inclinacions que he detectat en més d'un compatriota, no necessàriament nascut sota el meu astre. Els meus gustos, segons que ja advertia al lector en el número 112 de Quadern en encentrar aquesta secció, coincideixen amb els de Rimbaud pel que fa a la cosa estètica, mentre que en les demés qüestions ja no sóc tan heterodox. Em reconeixeu, pel carrer?

Dic això abans de presentar-vos el comte Renato Zavagli Ricciardelli delle Caminate, un aristòcrata que, malgrat la seva condició, va haver de posar-se a treballar als quinze anys; un veí de Rímini que, ell sabrà per què, va instal·lar-se a Cannes; un francès que resulta ser italià... Aquests brins d'informació no diuen absolutament res a ningú, com tampoc no diu gran cosa el seu nom "d'anar pel carrer": René Gruau, un nom borrós, impersonal, rera el qual hom és incapaç de descobrir-hi un rostre.

Proveu de pronunciar el cognom Gruau davant d'algú i només obtindreu mirades interrogatives o confessions d'ignorància, però traceu una ge i coroneu-la amb una estrella i, sobretot si el vostre interlocutor pertany a —o està interessat en— els mons de la moda i la publicitat, ja començarà a situar-se. Però exhibiu un dibuix de la publicitat de Dior, de Biagiotti, del cabaret Lido o del Moulin rouge, i —malgrat sigui el vostre interlocutor una senzilla mestressa de casa o un paleta— veureu com se li il·lumina el rostre: i tant que el coneix, i de molt abans que vós, a més! Sens dubte aquest és el senyal absolut de l'èxit d'un artista, d'un dissenyador de moda, d'un cartellista: arribar a convertir-se en l'ombra dels seus dibuixos, en la seva conseqüència, en tan sols una presència fosca.

Copyright

CÀLBIUS

I Gruau se sent còmode en la seva foscor, en la distància, gairebé en la clandestinitat, des d'on dibuixa el "glamour", el luxe i el "chic" d'un món —el de la moda— en el qual primen avui l'anorèxia, la fotografia, les "top models" i el marketing, enfront del dibuix, la il·lustració i la publicitat. Hereu del cartellisme de finals de segle XIX —Lautrec i Chéret— Gruau en recupera el vocabulari, en el qual hom hi pot veure una derivació de l'època en què el dibuix era tributari de la litografia, la parquedat en el color de la qual serveix de referent i de guia en els seus treballs. En la seva obra el negre s'oposa constantment a un color variable i el seu univers gràfic s'organitza a l'entorn d'una visió bipolar: el color llisca entre els relleus de la tinta xinesa, sostinguda per un substrat fosc, abstracte, del qual les línies en són una mena de ramificacions. El negre de Gruau s'inscriu en un joc d'arabescs i sinuosi-

ESBÓS PER A VAN CLEEF, 1982

tats, a la vegada que en un contrast essencial. Entre aquestes taques i línies de demarcació s'estenen els camps tremolosos, treballats, del color. Igualment que els rostres dels personatges són neutres, concentrant-se tota la força expressiva en els vestits, l'economia dels colors i l'èmfasi del negre responen —a la manera clàssica— a una exigència de llegibilitat: es tracta de subratllar, d'aïllar, de destacar. Tot el seu art rau en respectar aquestes normes sense cap infracció violenta a un ordre de coses, res de revolucionari; variacions molt lleugeres si de cas, musicals, permetre's només la negligència del costum, del virtuós.

El disseny de modes avui —si és que encara existeix— ateny només a l'estilista, és un codi que no ens concerneix, que està destinat a un ús intern —un estadi intermig entre la concepció d'un vestit i la seva execució—, que es dirigeix a una mirada experta. No és aquest el cas dels dibuixos de Gruau, concebuts per al gran públic i amb una òptica de presentació. Recorden, si de cas, els figurins que adornaven els tallers de les modistes, els sastres i els pel·leters, senyals de l'ofici, patents del gremi de mestres talladors que garantien la seguretat del "bon gust" de l'artesà, la seva propensió a una elegància caiguda avui en desús. Gruau és una figura de transició entre l'època daurada del dibuix de modes i el favor que actualment sembla recobrar aquest art, després d'un llarg parèntesi fotogràfic, a la vegada que el màxim exponent d'aquesta especialitat del dibuix.

M'hauria agradat de conèixer-lo, però m'he hagut d'accontentar amb els seus dibuixos, i, tot i seguint-li l'obra, he comprovat al llarg del temps que també coincideixo amb els gustos de Pierre Balmain, Jean Dessès, Roland Petit, Laura Biagiotti; de les cases Dior, Fath, Givenchy, Bemberg, Van Cleef; de les empreses de Vichy, Eminence, Lido, Transformazioni Tessili, Moulin Rouge, Fémina, Marie-Claire, Vogue..., i això m'omple de satisfacció: dec tenir "classe"!